

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2011. év november hó 8. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A közokirat-hamisítás büntette és más bűncselekmény miatt a terheltek ellen folyamatban volt büntetőügyben az **I. r. terhelt** által - védője útján - benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Somogy Megyei Bíróság B.387/2009/12. számú és a Pécsi Ítéltábla Bf.I.51/2010/6. ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem terjeszthet elő.

I n d o k o l á s:

A Somogy Megyei Bíróság a 2010. január 18. napján kelt B.387/2009/12. számú ítéletével az I. r. terheltet bűnösnek mondta ki a Btk. 275. § (1) bekezdés b) pontja szerinti, felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntetében, valamint a Btk. 225. §-a szerinti hivatali visszaélés büntetében, és ezért halmazati büntetésül egy évi börtönbüntetésre és lefokozásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtását két évi próbaidőre felfüggesztette; emellett rendelkezett az általa fizetendő a bűnügyi költségről.

Az első fokú határozatot az ellene bejelentett fellebbezések folytán másodfokon eljáró Pécsi Ítéltábla a 2011. május 18. napján meghozott 3.Bf.463/2010/6. számú ítéletével felülbírálta. Abban azt megváltoztatva az I. r. terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztést nyolc hónapi börtönbüntetésre enyhítette és a lefokozás mellékbüntetés alkalmazását mellőzte, egyebekben e

terhelte nézve az ítéletet helybenhagyta.

A jogerős történeti tényállás lényege a következő:

I.

A gyógyszertár tulajdonosát, a sértettet és a gyógyszertár üzemeltetésében közreműködő V. L.-t a gyógyszertár pénzügyi ellenőrzésével megbízott könyvelő arról tájékoztatta, hogy a pénzforgalmi kimutatás jelentős hiányt mutat; az meghaladja a 8 millió forintot.

Nevezettek meg akartak győződni arról, hogy valaki a dolgozók közül a készpénzhez hozzányúl, ezért 2008. december 8-án a bevételt képező papírpénzek sorozatszámát feljegyezték; másnap az ellenőrzés során észlelték, hogy abból 30.000 forint hiányzik.

2008. december 10-én este ugyanezt megismételték, majd V. L. 2008. december 11-én, a gyógyszertár zárását közvetlenül megelőzően, 16 óra 51 perckor bejelentést tett a Rendőrkapitányság ügyeletére azzal, hogy a gyógyszertárban alkalmi lopás történt, melynek során ismeretlen elkövető a pénztárgép kasszájából eltulajdonított 30.000 forint készpénzt; a hiányzó bankjegyeknek fel van írva a sorozatszáma. Közölte azt is, hogy egy hölgyet a helyszínen visszatartanak, aki véleményük szerint a bűncselekmény elkövetője lehet, s ezért kéri a rendőri intézkedést.

Az ügyeletvezető utasítására a gépkocsizó járőrszolgálatot teljesítő II. rendű és III. rendű terheltek mentek ki a helyszínre, ahová 17 óra körüli időben érkeztek.

Az ottani adatgyűjtés során megállapították, hogy a rendőrségi ügyeletre tett bejelentéssel ellentétben nem lopás történt, hanem tettenérés során felmerült a gyanú arra, hogy a gyógyszertárban dolgozó pénzkezeléssel is megbízott S. L. 2008. januárja óta több alkalommal is jogtalanul eltulajdonított különböző pénzösszegeket a házi pénztárból, melyeknek együttes értéke 8 millió forint lehetett.

A II. és III. rendű terheltek felszólítására S. L. a táskájából előadott egy tíz- és egy húszezer forintos címletű bankjegyet, amelyeknek sorozatszáma az előző este feljegyzett sorozatszámokkal megegyezett.

Mindezen tények ismeretében a II. rendű terhelt 17 óra 48 perckor telefonon felhívta a Rendőrkapitányságon készenléti parancsnoki szolgálatot teljesítő I. rendű terheltet, akivel közölte mit állapítottak meg a helyszínen, és azt is, hogy S. L. a 8 millió forintból 2,5 millió forintot elismert; hajlandó erről tartózkodáselismerő nyilatkozatot tenni, amennyiben nem lesz ellene büntető feljelentés.

Az I. rendű terhelt a büntetőeljárás megindítására vonatkozó kötelezettségét megszegve azt az instrukciót adta a II. és III. rendű terheltnak, hogy amennyiben a sértett nem tesz feljelentést, a rendőri intézkedésről olyan valótlan tartalmú jelentést készítsenek, miszerint az intézkedésre nem lopás miatt, hanem azért került sor, mert a felek között elszámolási vita alakult ki, amit azonban a rendőri intézkedéstől függetlenül megállapodással rendeztek.

Az ezt követő újabb telefonbeszélgetésük során a II. rendű terhelt kérdésére az I. rendű terhelt megerősítette: a bűncselekmény gyanújának a hatóság tudomására hozatala esetén sem kell hivatalból büntetőeljárást indítania, az elkövetőt sem kell elfognia és előállítania ha az általuk készített rendőri jelentésben a már korábban megbeszélteket írják le.

A II. rendű terhelt 18 óra 52 perckor ismét telefonált az I. rendű terheltnak, ez alkalommal arról számolt be, hogy S. L. végül is 7,5 millió forint jogtalan eltulajdonítását ismerte el tartozásként írásban.

S. L. 2008. december 11-én a rendőri intézkedés alatt tanúk jelenlétében egy 1,5 millió forintról szóló, és egy 7,5 millió forintról szóló tartozást elismerő nyilatkozatot írt alá a gyógyszerértár tulajdonosának, és másnap neki 1,5 millió forintot átadott.

A II. és III. rendű terheltek az I. rendű terhelttel megbeszéltek szerint az intézkedésről 2008. december 11-én készített jelentésben - mint közokiratban - valótlanul azt rögzítették, hogy a gyógyszerértárban elszámolási vita alakult ki az egyik alkalmazottal; S. L. azonban elismerte a tartozását; a felek egyezséget kötöttek és további hatósági intézkedést nem kértek.

II.

A sértett 2009. január 6-án 17 órakor feljelentést tett a Rendőrkapitányságon, mivel ismeretlen tettes aznap délután az általa vezetett gazdasági társaságnak a tehergépkocsijának üléséről jogtalanul eltulajdonította az övtáskáját, benne 100.000 forint készpénzzel és személyes irataival.

Az ügyben az I. rendű terhelt mint készenléti parancsnok intézkedett.

A sértettől kapott információ alapján G. B.-t telefonon a rendőrségre behívta, majd vele és a feljelentővel együtt kiment a telephelyre, ahol megtekintették a biztonsági kamera felvételét, melynek láttán G.B. közölte: a cselekményt nem ő, hanem vele együtt a helyszínen tartózkodó L.M. nevű ismerőse követte el.

Az I. rendű terhelt ezt követően G.B.-nek olyan tartalmú ígéretet

tett, hogy amennyiben L.M. haladéktalanul visszaszolgáltatja a sértettnek az eltulajdonított értékeit, úgy elintézi, hogy az ügyben közvetítői eljárás lefolytatására kerüljön sor. L.M. - a G.B.-vel folytatott telefonbeszélgetés után - megjelent a rendőrkapitányságon. Visszaadta a sértettnek a személyes iratait és a pénzösszegeből 17.000 forintot, majd a 2009. január 6-án este 22 órakor foganatosított gyanúsított kihallgatásakor közvetítői eljárás lefolytatására irányuló kérelmet terjesztett elő.

Másnap, 2009. január 7-én 9 óra 47 perckor K.I. sértettet B.G. tanúként hallgatta ki, melynek során a sértett közölte: nem kéri a közvetítői eljárás lefolytatását, arról lemond.

Még ezen a napon, január 7-én délután a sértett folytatólagos tanúkénti kihallgatásakor az azt foganatosító L.Z. az I. rendű terheltől azt az utasítást kapta, hogy a Net-Zsaru rendszerben tárolt és a folytatólagos kihallgatásról készült jegyzőkönyvet törölje oly módon, hogy B.G.-től szerezze meg a belépéshez szükséges jelszavát; azzal oldja fel a sértett korábbi vallomásáról készült jegyzőkönyv hitelesítését és azt módosítsa úgy, hogy a sértett hozzájárult a közvetítői eljárás lefolytatásához, majd azt írassa alá a sértettel és az eredeti jegyzőkönyvet semmisítse meg.

L.Z. a kapott utasításnak megfelelően megkereste B.G.-t, nevezett azonban nem járult hozzá az általa készített és már hitelesített irat módosításához. Miután erről az I. rendű terhelt tudomást szerzett, telefonon utasította B. G.-t, hogy az általa készített jegyzőkönyv hitelesítését oldja fel és hagyja, hogy L.Z. módosíthassa az irat készítésének időpontját; annak tartalmát; valamint szerelje ki az eredeti tanúkihallgatási jegyzőkönyvet a nyomozati iratokból és azt semmisítse meg.

Az I. r. rendű terhelt utasítása ellenére B.G. a hitelesítést nem oldotta fel.

Ezt követően még aznap délután 16 óra 33 perckor folytatólagos tanúkihallgatás keretében L.Z. a sértettet újból nyilatkoztatta, és rögzítette, hogy a sértett kéri a közvetítői eljárás lefolytatását.

* * *

A jogerős határozatok ellen - védője útján - az I. r. terhelt nyújtott be felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjának harmadik fordulatára, illetve a b) pontjának második fordulatára hivatkozva.

Az indítványozó álláspontja szerint a terhére rótt - az első fokú ítéleti tényállás II. pontjában írt - cselekmény nem meríti ki a hivatali visszaélés törvényi tényállási elemeit, mivel az ügyben senki nem jutott jogtalan előnyhöz. A sértett meghallgatása során

az elkövető kilétének ismeretlen voltára tekintettel valóban nem kért közvetítői eljárást, azt követően azonban, hogy a cselekmény gyanúsítottja felderítésre került, és az értékei is megkerültek, indítványozta a közvetítői eljárás lefolytatását, amit az ügyészség utasított el; az elkövetővel szemben lopás miatt vádat emelt és a bíróság a jogerős ítéletében vele szemben intézkedést alkalmazott.

Emellett a tényállás I. pontjában írt, hivatalos személy által felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntette kapcsán jogi indokok kifejtése nélkül hivatkozott arra, hogy megítélése szerint ez a cselekmény sem tényállásszerű, a bűnösség megállapítása szintén anyagi jogszabályba ütközik.

Az indítványozó eljárásjogi szabálysértésként értékelte a Rendvédelmi Szervek Védelmi Szolgálatát által titkos információgyűjtés keretében beszerzett bizonyítékoknak a felhasználását, mert - érvei szerint - az ügyben ellene tett feljelentés nem felelt meg a haladéktalanság követelményének.

Ezért a megtámadott ítéletek megváltoztatásával a terhére megállapított bűncselekmények vádja alóli felmentését kérte a Legfelsőbb Bíróságtól.

A Legfőbb Ügyészség álláspontja szerint a terhelt bűnösségének megállapítására büntető anyagi jogi szabály megsértése nélkül került sor, a cselekmények minősítése és a kiszabott büntetés is törvényes; ezért a megtámadott határozatok hatályban tartására tett indítványt (BF.2060/2011.).

A Legfelsőbb Bíróság nyilvános ülésén a felek az indítványaikat fenntartották.

* * *

A Legfelsőbb Bíróság a Be. 423. § (4) és (5) bekezdésére tekintettel a megtámadott határozatokat az indítványban megjelölt okok alapján, emellett a 416. § (1) bekezdés c) pontjában felsorolt, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező esetleges eljárási szabálysértésekre figyelemmel vizsgálta felül.

A Be. 416. § (1) bekezdésének az indítványozó által hivatkozott a) pontja szerint felülvizsgálati ok, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével került sor; míg az ugyancsak hivatkozott b) pont szerint akkor kerülhet sor felülvizsgálatra, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése vagy a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetés kiszabására került sor.

A Be. 423. § (1) bekezdése szerint azonban a felülvizsgálati

eljáráásban a jogerős ítéletben megállapított tényállás kötelezően irányadó; e tényállás a felülvizsgálati indítványban nem támadható.

Az irányadó tényállás II. pontja szerint K.I. sértett valóban megváltoztatta korábbi álláspontját, amikor őt ismételten meghallgatták tanúként; ekkor úgy nyilatkozott, hogy kéri a közvetítői eljárás lefolytatását. Azonban az I. rendű terhelt még ezt megelőzően tett - G.B. közvetítésével - ígéretet az elkövetőnek, hogy amennyiben visszaszolgáltatja az ellopott értékeket a sértettnek, elintézi, hogy az ügyben közvetítői eljárásra kerüljön sor. A terhelt ígéretének megfelelően L.M. a 2009. január 6-án este 22 órakor foganatosított gyanúsítotti kihallgatásakor kérte a közvetítői eljárás lefolytatását.

A sértett viszont másnap 2009. január 7-én reggel az őt kihallgató B.G. előtt ezzel ellentétesen nyilatkozott.

Az I. rendű terhelt emiatt avatkozott közbe, és utasította kollégáit, hogy a sértett tanú meghallgatásáról készült jegyzőkönyvben írják át a sértetti nyilatkozatot akként, mintha a sértett közvetítői eljárás lefolytatását kérte volna.

Az a bírói következtetés, amely szerint ezzel a magatartásával a terhelt a lopási cselekmény gyanúsítottját kívánta kedvezőbb helyzetbe hozni, ezen a tényálláson alapul.

Miután az indítványozó az érveit nem az ítéletben rögzített, hanem azoktól részben eltérő tényekre alapozta, az indítvány a tényállás II. pontját tekintve a törvényben kizártnak bizonyult.

A tényállás I. pontjában írt, közokirat-hamisításként értékelt bűncselekmény kapcsán az I. r. terhelt nem jelölt meg olyan büntető anyagi jogi jogsértést, amely az irányadó tényálláshoz képest eredményezett volna törvénysértő bűnösség-megállapítást, törvénysértő minősítést, vagy más anyagi jogi szabálysértésre figyelemmel törvénysértő büntetéskiszabást, csupán általánosságban, konkrét érvek nélkül utalt arra, hogy a törvényi tényállási elemek e cselekményt illetően is hiányoztak.

A támadott határozatban rögzített tények alapján azonban nem kétséges, hogy a II. és III. rendű terheltek az előljárójuk, az I. rendű terhelt utasítására a tudomásukra jutott jelentős összegű vagyon elleni bűncselekményről valótlán tartalmú rendőri jelentést készítettek.

Erre figyelemmel pedig a cselekmény minősítése törvényes, és a kiszabott büntetés sem sérti az anyagi jogi szabályokat.

Az, hogy a terhelt telefonbeszélgetéseinek a lehallgatásán alapuló feljelentési kötelezettségének a rendvédelmi hatóság haladéktalanul eleget tette-e és így a lehallgatás eredménye bizonyítékként értékelhető volt-e, nem anyagi, hanem eljárásjogi kérdés; az

esetlegesen törvénysértő módon beszerzett bizonyíték figyelembe vétele vagy annak mellőzése nem a bűncselekmény minősítésének törvényességét érinti, és nem is egyéb anyagi jogszabály esetleges sérelmével jár, hanem a tényállás megalapozottságával függ össze.

Eljárási okból azonban felülvizsgálatnak csak a Be. 416. § (1) bekezdés c) és d) pontjában megjelölt okokból van helye; azaz a c) pontban felsorolt és feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés esetén, illetve akkor, ha a fellebbviteli bíróság megsértette a súlyosítási tilalmat.

Azaz a tényállás esetleges megalapozatlansága sem lehet felülvizsgálat tárgya.

Ezért az indítvány ezen részét sem vizsgálta érdemben a Legfelsőbb Bíróság.

Nem vétettek az eljáró bíróságok a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában megjelölt, olyan feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Legfelsőbb Bíróság hivatalból volt köteles.

Mindezekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályukban fenntartotta.

Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontján és a 418. § (3) bekezdésén alapul, azzal, hogy az abban szereplő feltételek esetén a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel a bíróság az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2011. november 8.

Dr. Mészár Róza s. k. a tanács elnöke, Dr. Horváth Ibolya s. k.
előadó bíró, Dr. Belegi József s. k. bíró

A kiadmány hitelével:

bíróági tisztviselő
MTné